

Sygn. akt: III AUa 44/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

SSO del. Magdalena Lisowska

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2013 r. w Łodzi

sprawy **B. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji B. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 października 2012 r., sygn. akt: VIII U 2220/11;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 44/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. decyzją z dnia 13 czerwca 2011 r. przyznał B. P. prawo do emerytury w wysokości proporcjonalnej, od 1 lipca 2010 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz (...)Kanadyjskiej umowy z dnia 2 kwietnia 2008 r. o zabezpieczeniu społecznym (Dz. U z 2009 r. Nr 133 poz. 1095).

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym wnioskodawca przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, tj. od 1961 roku do 31 grudnia 1970 roku. Ustalony wskaźnik wysokości wymiaru wyniósł 42,27%. Wysokość emerytury po waloryzacji od 1 marca 2011r. wyniosła 1.183,95 zł, przy czym ze względu na ubezpieczenie wnioskodawcy za granicą ustalono emeryturę proporcjonalną według proporcji 81 miesięcy pracy w Polsce do 544 miesięcy łącznej pracy w wysokości 176,29 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o ponowne przeliczenie wysokości świadczenia wskazując, iż bezzasadnie zostały pominięte w obliczaniu podstawy świadczenia zarobki z 1971 roku w wysokości 30.800 zł, bowiem podjął zatrudnienie w Kanadzie dopiero w 1972 roku, a wyjechał do Kanady 12 października 1971 roku w charakterze wizytatora, zatem nie posiadał w tym kraju ubezpieczenia, nadto nie miał prawa do zatrudnienia na terenie Kanady,

dotatkowo zakwestionował wysokości obliczonych wynagrodzeń za lata 1965-1968, ponieważ zdaniem odwołującego jego zarobki sięgały 2.200-2.500 zł miesięcznie.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Pismem procesowym z dnia 19 października 2012 roku organ rentowy wniósł o umorzenie postępowania w zakresie uwzględnienia w podstawie wymiaru świadczenia zarobków z 1971 roku zgodnie z żądaniem wnioskodawcy.

Na rozprawie poprzedzającej bezpośrednio wydanie rozstrzygnięcia w sprawie pełnomocnik wnioskodawcy ostatecznie sprecyzował roszczenie i wniósł o nieuwzględnienie do obliczenia podstawy wymiaru emerytury lat nauki w latach 1962-1964, wnosząc o przeliczenie podstawy wymiaru z lat 1965-1971, tj. z okresu faktycznego podlegania ubezpieczeniu, zgodnie z wyborem wnioskodawcy na formularzu zgłoszeniowym. W pozostałej części cofnął odwołanie, z uwagi na uwzględnienie żądania przez organ rentowy.

Zaskarżonym wyrokiem z 22 października 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi: 1. umorzył postępowanie w zakresie roszczenia o zaliczenie do podstawy wymiaru zarobków z 1971r.;

2. oddalił odwołanie w pozostałym zakresie;

3. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz B. P. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. P. urodził się(...)roku, od 1 września 1960 roku do 29 maja 1964 roku pobierał naukę w szkole średniej.

Legitymuje się okresem ubezpieczenia w Polsce z tytułu:

- zatrudnienia w B. Zakładach (...) od 18 lutego 1965r. do 7 lutego 1968r. - wynagrodzenie z powyższego okresu zostało potwierdzone zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu;

- zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Usług Państwowego (...) od 8 lutego 1968r. do 31 marca 1970r. - wynagrodzenie z tego okresu zostało potwierdzone zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu;

- zatrudnienia w B. Zakładach (...) od 1 kwietnia 1970r. do 29 listopada 1971r.

B. P. przebywał na terenie Kanady od 12 października 1971 roku do 12 listopada 1971 roku. Zezwolenie na pobyt stały w tym kraju uzyskał od 10 kwietnia 1972 roku.

Podstawa wymiaru składek z dziesięciu kolejnych lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym wnioskodawca przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą wynosi: w latach 1961 - 1964 - 0 zł, w 1965 - 19.044,00 zł, w 1966 - 22.007,00 zł, w 1967- 22.007,00 zł, w 1968 -23.712,00 zł, w 1969 - 25.404,00 zł, w 1970 - 31.585,00 zł, 1971 - 30.800,00 zł.

W dniu 14 lipca 2010r. B. P. za pośrednictwem kanadyjskiej instytucji ubezpieczeniowej złożył wniosek o emeryturę.

Zaskarżoną decyzją z 13 czerwca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał B. P. prawo do emerytury w wysokości proporcjonalnej, od 1 lipca 2010 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym wnioskodawca przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, tj. od 1 stycznia 1961 roku do 31 grudnia 1970 roku. Ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 42,27%.

Kolejną decyzją z dnia 6 kwietnia 2012 roku organ rentowy dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury od dnia 1 lipca 2010 roku, tj. od dnia nabycia uprawnień do emerytury, zmieniając tym samym zaskarżoną decyzję z 13

czerwca 2011 roku. Do ustalenie podstawy wymiaru emerytury proporcjonalnej przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym ubezpieczony przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, tj. od 1 stycznia 1961 roku do 31 grudnia 1970 roku. W miejsce minimalnego wynagrodzenia przyjętego za okres zatrudnienia w B. Zakładach (...) od 18 lutego 1965 roku do 7 lutego 1968 roku przyjęto kwoty wynagrodzenia wynikające z załączonego Rp-7. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 57,98 %. Wysokość emerytury wyniosła 1.575,15 zł przy czym ze względu na ubezpieczenie wnioskodawcy za granicą, ustalono emeryturę proporcjonalną według proporcji 81 miesięcy pracy w Polsce do 544 miesięcy łącznej pracy, w wysokości 252,38 zł.

Decyzją z dnia 28 września 2012 roku organ rentowy ponownie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wysokość emerytury wnioskodawcy od 1 lipca 2010r., tj. od nabycia uprawnień do emerytury. Do ustalenie podstawy wymiaru emerytury proporcjonalnej przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie z 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym B. P. przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, tj. od 1 stycznia 1962 roku do 31 grudnia 1971 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 68,86 %. Wysokość emerytury wyniosła 1.752,56 zł przy czym ze względu na ubezpieczenie wnioskodawcy za granicą ustalono emeryturę proporcjonalną w wysokości 280,00 zł, według proporcji 81 miesięcy pracy w Polsce do 543 miesięcy łącznej pracy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie wnioskodawcy, ostatecznie sprowadzające się do żądania uwzględnienia w podstawie wymiaru emerytury tylko tych lat, w których podlegał on faktycznemu ubezpieczeniu społecznemu w Polsce, nie zasługuje na uwzględnienie w świetle art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z dyspozycją art. 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. późn. zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią międzynarodowe.

Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje również umowa o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą podpisana w W. dnia 2 kwietnia 2008 roku (Dz. U. z 2009 roku, Nr 133, poz. 1095), którą stosuje się do każdej osoby, która podlega lub podlegała ustawodawstwu jednej lub każdej ze stron umowy oraz do innych osób, których prawa pochodzą od takiej osoby.

Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, iż B. P. w ubezpieczeniu za granicą pozostawał od dnia 10 kwietnia 1972 roku, a zatem w ciągu ostatnich 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę (wniosek z dnia 14 lipca 2010r.) nie był ubezpieczony w Polsce i dlatego też ma do niego zastosowanie art. 18 ust. 3 ustawy. A zatem ustalenie podstawy wymiaru emerytury jest możliwe w oparciu o zarobki z ostatnich 10 lat kalendarzowych ubezpieczenia w Polsce. Słuszne jest w związku z tym stanowisko organu rentowego, że podstawa wymiaru emerytury B. P. może być ustalona jedynie z lat 1962-1971, pomimo że w części tego okresu nie był on zatrudniony, zgodnie z brzmieniem art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Analizując zmianę w/w przepisu jaka nastąpiła od 1 lipca 2004 roku Sąd I instancji uznał, iż zmiana ta ewidentnie zmieniła sposób obliczania podstawy wymiaru emerytury z 10 kolejnych lat kalendarzowych, przyjmując za podstawę wymiaru emerytury podstawę wymiaru na ubezpieczenie społeczne ze wszystkich 10 kolejnych lat kalendarzowych, niezależnie od tego czy wnioskodawca podlegał w każdym z tych lat ubezpieczeniu społecznemu i zlikwidowała możliwość ustalenia podstawy wymiaru emerytury z okresu faktycznego pozostawania w ubezpieczeniu społecznym w Polsce.

Sąd umorzył postępowanie w zakresie roszczenia pełnomocnika wnioskodawcy o zaliczenie podstawy wymiaru świadczenia zarobków z 1971 roku.

Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, iż stosownie do art. 477¹⁴ k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

W rozpoznawanej sprawie, organ rentowy w toku postępowania sądowego, w dniu 28 września 2012 roku decyzję, którą zmienił zaskarżoną decyzję i ponownie ustalił wysokość emerytury wnioskodawcy od 1 lipca 2010 roku, gdzie do ustalenia podstawy wymiaru emerytury proporcjonalnej przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych poprzedzających średnio rok, w którym B. P. przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, tj. od 1 stycznia 1962 roku do 31 grudnia 1971 roku. A zatem organ rentowy uwzględnił żądanie wnioskodawcy o uwzględnienie w podstawie wymiaru świadczenia podstawy wymiaru składek uzyskiwanych przez skarżącego w 1971 roku.

W apelacji ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy nie uznał przy wyliczeniu emerytury żądania wnioskodawcy uwzględnienia przeciętnej podstawy wymiaru składek z okresu faktycznie przepracowanego w Polsce zamiast z okresu 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą. Zdaniem skarżącego nauka w szkole średniej nie jest ani okresem składkowym ani nie składkowym i nie podlega zaliczeniu do stażu pracy przy wyliczaniu wysokości emerytury a zatem nie może być brana pod uwagę do obecnego przeliczenia .

Zdaniem apelującego zmiany w przepisach emerytalnych są wyraźnie krzywdzące i niesprawiedliwe w świetle praw i uprawnień konstytucyjnych przysługujących osobom uprawnionym do pobierania wypłat emerytalnych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Słuszne jest stanowisko zarówno organu rentowego jak i Sądu I instancji, iż podstawą prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest przepis art. 18 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z 18 ust. 1 ustawy, podstawę wymiaru emerytury lub renty dla posiadających okresy ubezpieczenia za granicą, o których mowa w art. 8, i się na zasadach określonych w art. 15-17.

Zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, nie uwzględnia się lat kalendarzowych, w których ubezpieczony przez cały rok pozostawał w ubezpieczeniu za granicą.

Na mocy zaś ust. 3, jeżeli w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, zainteresowany nie był ubezpieczony w Polsce, podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zainteresowany przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą.

Powyższy przepis w przytoczonym brzmieniu, obowiązuje 1 lipca 2004 roku. Art. 18 zmieniony został bowiem przez art. 1 pkt 8 z dnia 20 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2004 roku, Nr 121, poz. 1264) zmieniającej m.in. ustawę o emeryturach i rentach z FUS. Do dnia 30 czerwca 2004 przepis art. 18 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowił, że jeżeli okres kolejnych 10 kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje również ubezpieczenie za granicą, podstawę wymiaru emerytury lub renty ustala się z faktycznego pozostawania w ubezpieczeniu społecznym w Polsce.

Słuszne jest stanowisko Sądu I instancji, iż obowiązująca od 1 lipca 2004 roku zmiana powyższego przepisu ewidentnie zmieniła sposób obliczania podstawy wymiaru emerytury z 10 kolejnych lat kalendarzowych, przyjmując za podstawę wymiaru emerytury podstawę wymiaru na ubezpieczenie społeczne ze wszystkich 10 kolejnych lat kalendarzowych, niezależnie od tego czy wnioskodawca podlegał w każdym z tych lat ubezpieczeniu społecznemu i zlikwidowała możliwość ustalenia podstawy wymiaru emerytury z okresu faktycznego pozostawania w ubezpieczeniu społecznym w Polsce. Rozwiązanie obowiązujące przed dniem 1 lipca 2004 roku, byłoby niewątpliwie korzystniejsze dla wnioskodawcy, jednak ze względu na utratę mocy obowiązującej nie może znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie.

A zatem przedkładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy uznać zgodnie z wykładnią językową w/w przepisu, iż nie można uwzględnić roszczenia wnioskodawcy w zakresie przyjęcia do wyliczenia podstawy wymiaru emerytury, jedynie okresu czasu faktycznie przepracowanego w Polsce, gdyż okres ten jest krótszy od określonego w tym przepisie 10 letniego okresu poprzedzającego rok w którym wnioskodawca przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą i taki okres wynoszący u skarżącego 6 lat nie może stanowić podstawy do przyjęcia wyliczenia emerytury, gdy skarżący w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożył wniosek o emeryturę nie był ubezpieczony w Polsce.

Z tych wszystkich względów uznając apelację za bezzasadną i podzielając rozstrzygnięcie Sądu I instancji orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 kpc.